



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

28. An Petrus satisfaciat præcepto Missæ, qui eodem tempore Sacrum
duorum Sacerdotum media ex parte audiuit, nempe Missam vnius
Sacerdotis vsque ad consecrationem, & Missam alterius Sacerdotis à ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

posteriori. Difficultas est in casu proposito, quando prius ab vno sacerdote audio posteriorem partem, & deinde ab alio priorem, & neminem inueni hunc dubium pertractare, & neminem inueni hunc dubium pertractare, nisi Turrianum in selectis disp. part. 2. disp. 16. dub. 7. ubi obseruat in tali casu non paucos viros doctos existimare, non esse graue peccatum hoc facere, quando non est magna interruptio temporis, quia solum adest hic inuersio temporis, quae non videtur magna deformitas, sicut dicunt Doctores de inuersione ordinis in recitatione Horarum Canoniarum, & dictus Turrianus non audeat damnare hanc sententiam, sed relinquit iudicio Doctorum. Et ego, vt verum fatear, etiam non audeam damnare de peccato mortali sic audientem Missam.

2. Nota tamen hic obiter contra Turrianum nimis quidem audacem in censurandis opinionibus, non esse improbabile, vt ipse putat ubi supra, posse aliquem adimplere praecipuum audiendi Missam sine graui violatione, si simul tempore audiat à duobus Sacerdotibus ab vno à principio Missae vsque ad consecrationem, ab altero simul tempore à consecratione vsque ad finem, quod probabiliter praeter Doctores quos citauit in part. 2. tract. 17. res. 18. docet ex eadem Societate Hurtadus de Sacrament. tom. 2. de sacrificio Missae, disp. 5. difficult. 4. & Faustus de Euchar. lib. 2. quest. 389. qui etiam docet posse aliquem eodem tempore tres Missas audire, & satisfacere praecipuo, voto, & poenitentiae iniunctae de audiendis tribus Missis. Turrianus verò loco citato negat, quod si imponatur à Confessario poenitentia audiendi, verbi gratia, duas Missas, poenitentem satisfacere, si velit duas Missas simul tempore audire à duobus Sacerdotibus.

RESOL. XXVII.

An qui audit duas partes Missae successiue, diuidendo partes substantiales, satisfaciat praecipuo?

Et docetur non satisfacere praecipuo Confessarij de audiendis Missis duabus, illum, qui simul tempore ambas audiret, quod aliqui etiam asserunt de illo, qui ex voto, vel poenitentia sibi iniuncta tenetur audire tres Missas, aut plures?

Et quaeritur, an essentia Sacrificij consistat in sola consecratione? Ex part. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 89.

§. 1. Negatiue respondet Raphael Auerfa de Sacram. Euchar. quest. 11. sect. 19. ubi sic ait.

Item animaduertendum est non satisfieri posse audiendo successiue partem vnus Missae, & partem alterius, si in vna parte continetur consecratio, & in alia sumptio, quia sic non assistit quis vni integro sacrificio: nec ex parte vnus, & parte alterius perficitur vnum moraliter sacrificium. Et hoc ita esse videtur, etiam si quis seruato ordine harum partium, prius assistat consecrationi vnus Missae, & postea sumptioni alterius; quia ex iis non constituitur vnum moraliter sacrificium. Multò magis id apparet, quando prius quis assistit sumptioni vnus Missae, & postea consecrationi alterius. Sicut si Sacerdos quis sumeret de corpore, & sanguine Domini consecrato in alia Missa, & deindè consecraret, sed non sumeret, vtique non diceretur ex hac duplici parte conficere vnum integrum sacrificium. In casu autem illo quo alius Sacerdos supplet defectum alicuius, verè est vna Missa, & vnum sacrificium, & omnes assistentes satisfacerent praecipuo: quia haec vnitas non consistit essentialiter in vnitate ministri, sed in vnitate morali ministerij, dum eadem victima plene, & perfecte sacrificatur per consecrationem & sumptionem. Et inter has duas ordo est de essentia,

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. seq. 67.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. seq. 67.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. seq. 67.

quia in hoc consistit ratio huius sacrificij, vt idem Sacramentum prius conficiatur, ac postea consummetur.

2. Bene tamen admitti potest satisfieri, si quis assistat vni Missae quoad totam substantiam sacrificij, id est, à consecratione ad finem, & alteri Missae quoad alias orationes & lectiones, vt ab initio ad partem proximam consecrationi. Et in hoc vnitas & ordo non est de essentia, sed procedit illud exemplum de Horis Canonis. Atque in hoc potissimum sensu loquuti videntur vt plurimum Auctores prioris sententiae, dicunt enim quando peruenit quis ad Ecclesiam proximè ante eleuationem vnus Missae, & consequenter assistat alteri vsque ad eleuationem exclusiue. Sed tamen hoc ipsum non laudatur, nec à veniali culpa excusatur, si absque rationabili causa contingat. Huc vsque Auerfa.

3. Sed licet haec opinio ingeniosa, si tamen Doctores absolute asserunt ad obseruantiam huius praecipui, satis esse integram Missam audire, etsi pars ab vno, & pars ab altero sacerdote audiat, & non distinguunt, an vna pars audienda debeat continere consecrationem & sumptionem, nec ne. Adde quòd aliqui satis probabiliter asserunt essentiam sacrificij consistere in sola consecratione.

4. Nota etiam hic obiter P. Lugo de Sacrament. Eucharist. disp. 2. num. 10. & Turrianum in selectis, part. 2. disp. 16. dub. 7. docere, non satisfacere praecipuo Confessarij de audiendis Missis duabus, illum, qui simul tempore ambas audiret, quod aliqui asserunt, etiam de illo, qui ex voto, vel poenitentia sibi iniuncta tenetur audire plures Missas; sed probabile etiam quoad hoc vltimum contrarium esse, tenet Molfesius in summ. tom. 1. tract. 7. cap. 17. n. 36. Hurtadus de Sacram. Euchar. disp. 5. difficult. 4. & alij. Verum resolutio doctorum dubiorum videtur mihi dependere ex intentione vouentis, vel Confessarij, quae potest esse accommodata ad hoc vt satisfaciat plures Missas simul audiendo, quia reuera percipi sic potest fructus Missarum.

RESOL. XXVIII.

An Petrus satisfaciat praecipuo Missae, qui eodem tempore Sacramentum duorum Sacerdotum media ex parte audit, nempe Missam vnus Sacerdotis vsque ad consecrationem, & Missam alterius Sacerdotis à consecratione vsque in finem?

Et quòd, si has duas dimidiatas Missas audiat successiue, quamuis non seruet ordinem?

Et an, qui duplicem Missam audire tenetur, possit eas simul audire, dum ea in duplici Altari simul celebrantur? Ex part. 2. tr. 17. & Misc. Ref. 18.

§. 1. Respondeo hoc successiue fieri posse, vt si quis veniens ad Ecclesiam tempore eleuationis Missae reliquum illius audiat, postea partem alterius vsque ad eleuationem. Sic Nauar. cap. 21. n. 2. Emanuel Sa. ver. Missae auditio, n. 2. Sorus in 4. disp. 13. quest. 2. art. 1. Henriquez lib. 9. cap. 25. n. 8. Barthol. ab Angelo de Missa, §. 782. & alij communiter, qui asserunt hoc facere, solum esse peccatum veniale, sine iusta causa.

2. Tota ergo difficultas est, an hoc sit licitum in eodem tempore. Negat Reginaldus rom. 2. lib. 19. cap. 2. quest. 3. num. 26. ubi ait. Caterum videtur omnino tenendum, Missae auditionem non integrari sufficienter per duas medietates, quando quis vniam medietatem audit ab vno sacerdote, qui Missam incipit, & eodem tempore alteram medietatem, ab altero sacerdote, qui est in medio Missae, nam consuetudo in

Sup. hoc supra in Ref. 24. §. 1. prope finem, & in aliis eius not. Et sup. contento in hoc §. vlt. in Ref. praeterea prope finem, & infra in Resol. 25. etiam prope finem, vel si posse, etiam pro voto contento in hoc §. in iisdem locis, & in aliis Ref. & §. corum annotationum.

Sup. hoc supra in Ref. 26. §. 1. & in Ref. 27. §. principio.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. 1. post seq. Et qui dem. & §. Relinquendo, vsque in finem. Sed lege eam per totam; & su-

Præf. Ref. in §. 2. in principio.

in contrarium, ostendit, aliam fuisse mentem Ecclesiæ præcipientis Missæ auditionem. Id quod indicaverit verba c. *Missæ speciali ordine*; inter partes verò, quæ simul sunt, non servatur ordo.

3. Sed hæc ratio Reginaldi mihi non placet, nam illud verbum, *speciali ordine*, non videtur construendum cum verbo *audire*, sed cum verbo *præcipimus*, ita ut sensus sit, speciali ordinatione, seu lege præcipimus Missas audire. Sed audiamus Nugnum 2. 1. in 3. part. *quæst.* 83. art. 6. ad 3. melius in hac re philosophantem, asserit enim, Actio audiendi Missam cum sit successiva, habens veras partes, impossibile est, quòd sit simul, atque ad eò quando aliquis audit simul duas Missas secundum differentes partes, non possunt illæ duæ partes reputari, tanquam partes eiusdem Missæ, etiam, moraliter loquendo, ut reputantur, quando audiuntur in diversis temporibus; sed ambæ simul sumptæ reputantur tanquam vnica pars tantum; & ideo nullo modo potest dici, quòd ille audiat integram Missam; quemadmodum si aliquis homo haberet intellectum angelicum, ita vt posset attendere ad primum versum horæ canonicæ recitando illum, & ad secundum, qui recitaretur ab alio socio, & hoc modo recitaret totam horam canonicam, res certissima est quòd non adimpleret præceptum, licet adimpleretur recitando vnum versum, & audiendo alterum recto ordine. Hæc Nugnum, quem sequitur Coninch. *de Sacrament. in 3. part. quæst.* 73. art. 6. *dub.* 2. n. 288. Suarez, & alij.

4. Sed non pauci contrarium tenent sententiam, quam probabilem vocat ex nostris Molfes. *in sum. tom. 1. tract.* 3. cap. 17. n. 36. in fine, nec destituta videtur ratione; nam Ecclesia non præcipit, vt Missa audiatur ab vno Sacerdote, sed simpliciter præcipit Missam audire: duæ autem medietates Missæ constitunt vnam Missam, & quamuis Missa debeat audiri secundum suum ordinem, tamen hoc non est de necessitate præcepti, sicut alibi diximus de illo, qui horas canonicas recitat non servato ordine, quem non peccare mortaliter probauimus. Et ideo Io. Azor. *part. 1. lib. 7. cap. 3. quæst.* 5 dixit, quòd si vera est illa opinio communiter recepta, & etiam ab ipso, nempe posse aliquem satisfacere præcepto Missæ, si in diversis temporibus audiat partem Missæ ab vno Sacerdote, & partem ab altero, erit etiam vera altera opinio, quæ concedit posse hoc fieri in eodem tempore. Nam quod pertinet, ait Azorius, ad attentionem, potest ad vtrumque animum intendere. Adducunt aliqui pro hac firmata opinione, id quod notat Io. Maior *in 4. disp.* 12. *quæst.* 8. *dub.* 1. *Ledesma in sum. tom. 1. de sacram. Eucharist. cap.* 27. & Sanchez *in Decal. lib. 1. cap.* 14. n. 12. cum Scortia *de sacrificio Missæ lib. 2. cap.* 20. n. 10. nempe, qui duplicem Missam audire tenetur, posse eas simul audire, dum ex in duplici altari simul celebrantur. Hæc apud auctores circa præsentem quæstionem inveni. Non reticent tamen Reuerendissimum D. Franciscum de la Riba, Vicarium Generalem in hoc Archiepiscopatu Panormitano, virum prudentia, morum probitate, ac doctrina celeberrimum, de hac quæstione à me consultum, affirmatiuè respondisse.

RESOL. XXIX.

An quis satisfaciat præcepto, si simul audiat Missam à duobus Sacerdotibus, ab vno ab initio vsque ad consecrationem, & ab alio à consecratione vsque ad finem?

Et an quis possit breuissimo temporis interstitio, & intra duo minuta Missam audire, si in quatuor vel decem v. g. Altaribus varia Missæ proportionata amero-

ritate, sic celebrentur?

Et an quis possit eodè tempore tres Missas, quæ à tribus Sacerdotibus celebrantur, audire & satisfacere penitentia iniuncta à confessorio audiendæ tres Missas. Idem est de illo, qui ex vi præcepti, voti, & penitentia obligatur audire tres Missas? Ex part. 10. tit. 15. de Milc. 5. Ref. 3.

§. 1. Negatiue respondet Eminentiss. Cardinalis Lugo *de Sacram. Euchar. disp.* 22. *scilicet.* 1. *in fine.* vbi sic ait; Consecratur tertio, quia si ille modo etiam sufficit ad satisfaciendum præcepto, sufficit etiam, si eodem tempore quis audiat priorem partem Missæ ab vno, & posteriorem ab alio in alio Altari celebrante, suppono enim posse aliquem simul audire duas, & tres Missas, poterit ergo simul audire duas partes, quæ constituant integram Missam. Consequenter autè Suarez reputauit valde absurdum, & quòd nullo modo concederet. Sed iam aliqui illud concesserunt, ut Bonacina loco citato, cuius sententiam laudat Hurtado *de illa difficultate.* 4. & probabile dicit, Molfesius *in sum. tom. 1. tract.* 3. cap. 17. n. 36. in fine. Contrarium tamen docent alij communiter, & merito, quia si potest à duobus audire primam, & secundam partem Missæ, & ita constare vnam Missam, poterit simul à tribus, vel à sex, vel à decem; ita vt intra duo minuta, vel tria totam Missam integram audierit, & satisfacere præcepto, sicut enim possunt coniungi duæ partes, poterunt & decem diuersorum Sacerdotum, cuius quens autem videtur satis alienum à mente omnium fidelium. Adde quod posset aliquis eodem modo satisfacere præcepto recitandi Horas, si simul audiret à tribus Sociis tres lectiones, vel à nouem Sociis omnes nouem lectiones, ab vno Capitulo, & ab alio Oraciones, &c. quia non requiritur attendere ad sensum, sufficit attendere ad Deum, & audire. Consequens autem nemo concedet. Et quidem Luitianus Turrianus *in Selectis part. 2. disp.* 16. *dub.* 7. dicit illam sententiam nec esse probabilem nec tutam circa duas partes Missæ simul audiendas. Hucusque Lugo, cui præter alios addit Castrom Palaum *tom. 4. tract.* 16. n. 9. & Ludouicum Caspensem *in Cur. Theol. tom. 4. tract.* 23. *disp.* 4. *scilicet.* 2. *num.* 19.

2. Verum licet hæc opinio sit probabilior, affirmatiuam alij putant probabilem, & illam me citato tenet Garzias *in Summa moralis tract.* 4. *difficultate.* 4. 7. & me citato Leandrus *in Præceptis Ecclesiæ tract.* 1. *disp.* 1. *quæst.* 56. & me citato Baumius *in Theol. mor. tom. 1. tract.* 6. *de Sacram. Missæ.* 9. 9. Probatur primo hæc opinio, quia probabile est (vt statim dicemus) quod possit quis simul, & eodem tempore audire tres Missas, & satisfacere præcepto Ecclesiæ, & penitentia iniuncta de audiendis tribus Missis, ergo etiam est probabile, & satis quod satisfaciat præcepto Ecclesiæ, qui mediam Missam ab vno, & mediam ab altero eodem tempore audiat, consequentia est euidens, quia sicut se habet totum ad totum, ita & pars ad partem. Secundò, quia etiam est probabile & satis (licet contrarium probabilius videtur) quod satisfaciat præcepto Ecclesiæ, qui sine interua deuotione Missam audiat; Ergo etiam est probabile quod ad implendum hoc præceptum non requiratur illa attentio successum, quam circa partem Missæ Luitianus requirit, ergo, & quod adimpleat præceptum qui mediam Missam ab vno, & mediam aliam ab alio eodem tempore audiat. Tertio, quia valde probabile, imò fere certum est (vt infra quod ille, qui tempore Missæ legit per librum, aut memorerit recitat Psalmos iniunctos pro penitentia audientis Officium diuinum satisfaciat præcepto audiendæ Missæ, vt diximus, ergo improbabile, & valde est

Quoad hoc lege ex Ref. 2. not. præterita §. Secundo, & §. Tertio, & §. Ad illam vero.

Sup. hoc supra in Ref. 26. §. vltim. prope finem, & in Ref. 27. §. vlt. in principio, & in Ref. seq. prope finem, à vers. Possit autem, & in Ref. 1. post seq. §. Hanc ad medium, vers. Confirmasse, & in tom. 1. tit. 6. Ref. 32.